

GÜNLÜK AL/SAT LİMİTİ (PATTERN DAY TRADER RULE)

"Pattern Day Trader" (PDT), ABD Menkul Kıymetler ve Borsa Komisyonu (SEC) ile Finansal Endüstri Düzenleme Otoritesi (FINRA) tarafından belirlenen bir tanımlamadır. ABD yasal otoriteleri tarafından getirilen bu kuralın amacı, spekülatif dalgalanmalara bağlı oluşacak gün içi fiyat hareketlerinden faydalanmak isteyen küçük yatırımcıları maruz kaldıkları risk nedeniyle oluşabilecek alım/satım zararlarına karşı oto-kontrol sistemi oluşturarak korumaktır.

1. Tanımlamalar

Günlük Al/Sat İşlemi: (Pattern Day Trade – PDT): Aynı işlem gününde (piyasa öncesi/sonrası seans dahil) bir hisse senedinin (miktardan bağımsız) önce alınıp sonra satılmasına günlük al/sat işlemi denir.

Günlük Al/Satçı: (Pattern Day Trader): Hesap varlık değeri \$25,000 üzerinde olan kullanıcılar ilk defa günlük al/sat işlemi yaptıkları işlem gününden itibaren (o gün dahil) 5 işlem günü boyunca toplamda 4 veya daha fazla defa günlük al/sat işlemi gerçekleştirirse bu kullanıcılar günlük al/satçı olarak tanımlanır.

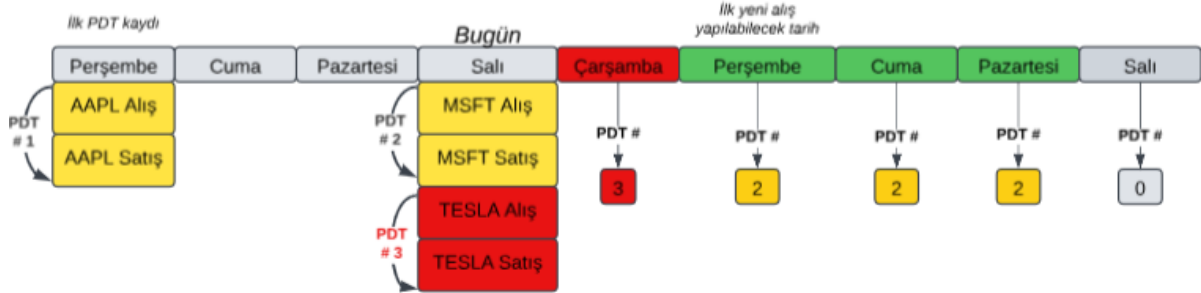
Yaptırım: Hesap varlık değeri \$25,000 altında olan kullanıcıların günlük al/satçı olarak tanımlanmasına izin verilmesi halinde ilgili hesabın yeni alım emir girişleri SEC tarafından 90 gün boyunca engellenir. Hesap varlık değeri \$25,000 üzerinde olan kullanıcıların günlük al/satçı olarak tanımlanmalarından itibaren hesap varlık değerleri \$25,000 altına düşerse, hesap varlık değerleri tekrar bu seviyeye ulaşana kadar yeni alım emir girişleri SEC tarafından engellenir.

Kontrol Sistemi: Hesap varlık değeri \$25,000 altında olan yatırımcıların günlük al/satçı olmalarının önüne geçmek amacıyla devrede olan yapıdır. Buna göre hesap varlık değeri \$25,000 altında olan kullanıcıların 3. günlük al/sat işleminin gerçekleştirilmesiyle birlikte yeni alım emir girişleri ilk günlük al/sat işleminin gerçekleştiği günden itibaren 5. işlem gününün sonuna kadar bloklanır.

2. Kontrol Sistemi

Kullanıcılar mobil uygulama üzerinden kendi günlük al/sat işlem sayılarını izleyebilir.

5 Gün Periyodu: PDT sayısı 3'e ulaşıncaya kadar PDT tanımına uymayan düzende alım/satım işlemlerine devam edilebilir. PDT sayısının 3' e ulaşması ile birlikte yeni alış emir girişleri kısıtlanır. Bu süre zarfında önceden alınmış olan varlıklar için satış emri iletebilir.

Kontrol sistemi, **ilk günlük al/sat işlemi yapılan** gün itibariyle PDT tanımına uygun işlemleri saymaya başlar. İlk gün dahil olmak üzere 5 iş günü boyunca en fazla 3 tane günlük al/sat işlemi yapılmasına izin verilir. Bu amaç doğrultusunda günlük al/sat sayısı 3' e ulaştığı andan itibaren sayı **en az tekrar 2' ye düşünceye kadar** hesabın yeni bir alış emri iletmeyi engellenir. Bu süreçte kullanıcı portföyünde bulunan diğer varlıklar için satış emri iletebilir.

Yukarıdaki görselde kullanıcı ilk günlük al/sat işlemini Perşembe günü yapmasıyla birlikte kontrol sisteminin takibine girer. Bu kullanıcının ilk günlük al/sat işlemini yaptığı Perşembe günü dahil olmak üzere devam eden 5 iş gününde ne yaptığı takip edilir. Buna göre kullanıcıya bir sonraki Çarşamba günü dahil olmak üzere arada geçen sürede en fazla iki tane daha günlük al/sat işlemi yapma hakkı verilir.

Görselde kullanıcı bir sonraki hafta Salı günü (4. iş günü) iki adet daha günlük al/sat işlemi yapınca günlük al/sat işlem sayısı limit değerine yani 3' e ulaşmış olur. Bu durumdaki kullanıcının yeni emir girişi o gün dahil 5. iş günü olan ertesi iş günü de (Çarşamba) kısıtlanır. Perşembe günü geldiğinde artık ilk günlük al/sat işlemi takipten çıkarılır, yani sayı 2'ye iner. Dolayısıyla kullanıcı Perşembe günü itibariyle hem normal alım emirleri iletmeye başlayabilir hem de 1 adet yeni günlük al/sat işlemi gerçekleştirebilir

3. Örnekler

Aşağıdaki örnekte günlere yayılan günlük al/sat işlemlerinin tespiti yer almaktadır.

Tarih	Varlık	İşlem Yönü	Day Trade Count
04 Haziran Salı	TSLA	ALIŞ	0
04 Haziran Salı	UNG	ALIŞ	1
04 Haziran Salı	UNG	SATIŞ	
04 Haziran Salı	AAPL	ALIŞ	0
		Salı DTrade	1
		Toplam DTrade	1

Tarih	Varlık	İşlem Yönü	Day Trade Count
05 Haziran Çarş.	UNG	ALIŞ	1
05 Haziran Çarş.	UNG	ALIŞ	
05 Haziran Çarş.	UNG	ALIŞ	
05 Haziran Çarş.	UNG	SATIŞ	
05 Haziran Çarş.	TSLA	SATIŞ	0
05 Haziran Çarş.	AAPL	SATIŞ	0
		Çarş. DTrade	1
		Toplam DTrade	2

Örnekte kullanıcı 4 Haziran Salı ve 5 Haziran Çarşamba günlerinde birer defa UNG alıp satmıştır. Bu iki günde yapılan UNG alış satışları nedeniyle kullanıcı Pazartesi günü itibariyle başlayan 5 iş günlük periyot içerisinde iki defa günlük al/sat işlemi yaptığı için günlük al/sat işlem sayısı 2 olur. Söz konusu günlerde diğer varlıklarda yaptığı işlemler sadece alış yönlüdür. Bu nedenle bu işlemler günlük al/sat işlemi kapsamında değerlendirilmez.

Tarih	Varlık	İşlem Yönü	Day Trade Count
10 Haziran Pzt.	UNG	ALIŞ	1
10 Haziran Pzt.	UNG	ALIŞ	
10 Haziran Pzt.	UNG	ALIŞ	
10 Haziran Pzt.	UNG	ALIŞ	
10 Haziran Pzt.	UNG	ALIŞ	
10 Haziran Pzt.	UNG	SATIŞ	
		Pzt. DTrade	1
		Toplam DTrade	3

4 Haz. Salı	5 Haz. Çarş.	6 Haz. Perş.	7 Haz. Cuma	10 Haz. Pzt.	11 Haz. Salı
1	1	0	0	1	0

Kontrol sistemi 4 Haziran Salı – 10 Haziran Pazartesi günleri arasında kullanıcının 4 adet günlük al/sat işlemini engellemek üzere çalışır. Buna göre günlük al/sat sayısının UNG alış satışlarıyla birlikte 3' e ulaşmasından sonraki süreçte 10 Haziran Pazartesi günü için kullanıcının yeni bir alış emir girişi yapması engellenir. 11 Haziran Salı günü itibariyle yeni alış emri iletme kısıtlaması kaldırılır. Ayrıca aynı gün içinde kullanıcı dilerse 1 adet daha günlük al/sat işlemi gerçekleştirebilir. Bunun nedeni 11 Haziran Salı günü itibariyle kontrol sistemini tetikleyen ilk günkü günlük al/sat işleminin (4 Haziran Salı) o gün itibariyle takipten çıkarılmasıdır. Yani günlük al/sat işlem sayısı 10 Haziran Pazartesi günü 3/3 iken bir gün sonra 2/3' e düşmüştür.

Aşağıdaki örnekler aynı gün içinde aynı kıymette çoklu al/sat yapılması durumunda o gün için günlük al/sat işlem sayısının nasıl hesaplanacağını açıklar. Kullanıcının aynı işlem gününde, aynı hisse senedinde gerçekleştirdiği işlemler gerçekleşme zamanına göre sıraya dizilir.

Sıralamada yer alan işlemlerin yönünün kaç defa alış → satış yön değişikliği o kıymette o gün gerçekleşen günlük al/sat işlem sayısını verir.

250 AAPL Alış		AAPL 2 defa alındıktan sonra 1 defa satılmış. Toplam günlük alış→satış yön değişikliği sayısı 1, (PDT_{total} = 1)
250 AAPL Alış		
500 AAPL Satış	DTrade = 1	Toplam günlük alış→satış yön değişikliği sayısı 2, (PDT_{total} = 1)

100 AAPL Alış		AAPL 1 defa alındıktan sonra 1 defa satılmış. Toplam günlük alış→satış yön değişikliği sayısı 1, (PDT_{total} = 1)
100 AAPL Satış	DTrade = 1	
100 AAPL Alış		AAPL tekrar 1 defa alındıktan sonra tekrar 1 defa satılmış. Alındıktan sonra yönün satışa dönme sayısı 1. (PDT = 1)
100 AAPL Satış	DTrade = 1	
		Toplam günlük alış→satış yön değişikliği sayısı 2, (PDT_{total} = 2)

500 AAPL Alış		AAPL 1 defa alındıktan sonra 3 defa satılmış. Alındıktan sonra yönün satışa dönme sayısı 1. (PDT = 1)
100 AAPL Satış		
100 AAPL Satış	DTrade = 1	Toplam günlük alış→satış yön değişikliği sayısı 1, (PDT_{total} = 1)
300 AAPL Satış		

250 AAPL Alış		AAPL ilk 3 alış işlemi sonrasındaki satış ilk alış→satış yön değişikliğidir. (PDT=1)
300 AAPL Alış		
100 AAPL Alış		Devamındaki satış bir önceki işlem de satış olduğu için yön değişikliği olarak kabul edilmez.
150 AAPL Satış	DTrade = 1	
175 AAPL Satış		
Toplam günlük alış→satış yön değişikliği sayısı 1, (PDT_{total} = 1)		

199 AAPL Alış		AAPL 2 defa alındıktan sonra 1 defa satılması ilk yön değişikliğidir. İlk alış→satış yön değişikliğidir. (PDT=1) Devamında tekrar AAPL alındıktan sonra ikinci defa satış yapılmıştır bu da ikinci alış→satış yön değişikliğidir. (PDT=1)
142 AAPL Alış		
1 AAPL Satış	DTrade = 1	
45 AAPL Alış		
100 AAPL Satış	DTrade = 1	Son satış ilk satış işleminde bir önceki işlem de satış olduğu için yön değişikliği olarak kabul edilmez. Toplam günlük alış→satış yön değişikliği sayısı 2, (PDT_{total} = 2)
200 AAPL Satış		

200 AAPL Alış	DTrade = 1	Gün içerisinde farklı kıymetler kendi içinde alınıp satılmış. Bu nedenle AAPL ve TSLA kendi içinde sıralandıktan sonra yön değişikliğine bakılmalıdır. AAPL günlük alış→satış yön değişikliği sayısı 1, (PDT_{AAPL} = 1) TSLA günlük alış→satış yön değişikliği sayısı 1, (PDT_{TSLA} = 1) Toplam günlük alış→satış yön değişikliği sayısı 2, (PDT_{total} = 2)
100 TSLA Alış		
200 AAPL Satış		
100 TSLA Satış		

İkinci tabloda yer alan örneklerden de anlaşılacağı üzere gün içerisinde aynı hisse senedinde çoklu alış/satış işlemi gerçekleştirilme hallerinde günlük al/sat sayısı alıştan satışa doğru yönelen karar değişikliği esasına göre sıralanır. Yani kullanıcı birden fazla işlemde aldığı bir varlığı satmaya başladığında bu bir adet PDT işlemi olarak sayılmaya başlanır ancak aynı hisse senedini satmaya devam ederse devam eden satış emirleri ayrıca bir PDT işlemi olarak değerlendirilmez.

Emir Blokajı

Kullanıcı tüm PDT işlemlerini 18/02/2025 tarihinde gerçekleştirdiği için bu tarihten itibaren 5 işlem günü boyunca yani 24/02/2025 tarihi de dahil olmak üzere yeni alım emri iletemez. İletmeye kalktığı takdirde yukarıdaki uyarı mesajı ile birlikte emir girişi bloklanır.

Ne zaman tekrar yeni alım emri iletebilirim? sorusunun cevabı buna göre 25/02/2025 tarihi olacaktır. Bu tarihte kullanıcının PDT sayısı tekrar sıfırlanır

Karıştırılmaması gereken bir husus da PDT sayısının 3/3 olmadığı hallerde yani kullanıcı limit değerine ulaşmadığı herhangi bir zaman diliminde yeni alım emri iletmeye yönelik bir sınır olmadığıdır. Savaş tamamıyla PDT işlemi tanımına uygun işlemleri sayarak hareket etmektedir

4. Günlük Al/Sat

Kontrol sistemi varlık değeri \$25,000 altında olan kullanıcılar için çalışırken, bu değer üzerinde varlık değeri olan kullanıcılar için devreye girmez. Bu kullanıcı grubu için “Uyarıcı Sistem” aktiftir. Hesap varlık değeri \$25,000 değerinin üzerinde olan kullanıcıların 5 işlem günlük periyotta günlük al/sat sayılarının 3’e ulaşmasından sonra söz konusu sayı tekrar 2’ye düşünceye kadar yeni bir alış emri iletmek istediklerinde kullanıcıların önüne aşağıdaki ek uyarı mesajı çıkarılarak emir onayı istenir.

“ABD regülasyonlarına göre, aynı gün içinde aynı hisseyi alıp satmak “günlük al/sat işlemi” olarak kabul edilir. Regülasyon, yatırımcılara 5 iş günü boyunca en fazla 3 adet günlük al/sat işlemi yapma hakkı verir. Bugün itibariyle bu limite ulaştınız. Hesabınızın toplam değerinin 25,000 \$ altına düşmesi halinde hesabınız tekrardan bu seviye ulaşana kadar yeni işlem yapma yetkiniz kısıtlanacaktır. Emrinizin işleme alınabilmesi için onayınız rica olunur.”

Bu uygulamanın amacı regülasyonda belirtilen ve bu kullanıcıları ilgilendiren aşağıdaki koşuldur.

*“Hesap varlık değeri \$25,000 üzerinde olan kullanıcılar 5 işlem günlük periyotta 4 veya daha fazla günlük al/sat işlemi yaptıklarında “Günlük al/satçı” olarak tanımlanır. (Pattern Day Trader) Bu kullanıcılar **hesap varlık değerleri \$25,000 ve üzerinde kaldıkları sürece** sınırsız günlük al/sat işlemi yapmaya devam edebilir.”*

Regülasyonda belirtilen bu hal yani günlük al/satçı olarak tanımlanan bir kullanıcının hesap varlık değerinin \$25,000 seviyesinin altına düşmesi halinde hesap varlık değeri tekrar bu seviyeye gelinceye kadar yeni işlem yapma yetkisi 95 gün boyunca kısıtlanır.

Kullanıcı hesap varlık değeri belirtilen eşik değerinin üzerinde olduğu için sınırsız PDT hakkı elde etmelerinin önüne geçilemez ancak yaptırım olasılığını doğuracak bu hal nedeniyle prensip olarak kullanıcıların bu duruma düşmelerinin engellenebilmesi maksadıyla yukarıda açıklanan uyarıcı sistem devreye alınmıştır. Bu önleme ihtiyaç duyulmasının bir diğer nedeni de aşağıda açıklanan özel durumdur.

5. Tek Seferlik İstisna

PDT durumu 180 gün içinde bir defa gerçekleşmiş ise, karşı kurum ile yazışarak tek sefere mahsus olarak tanımlama iptali talep edilebilmektedir.